brooch discovered during the 2017 investigation was dated to the 10th century. Under the former cinema building, after its demolition, an undisturbed cultural layer, the earliest part of which, based on the finds discovered in it, dated to the late 14th–early 15th centuries, was found. The remains of a large wooden structure discovered at this location also date to the same period (Fig. 3). It is thought that these could be vestiges of the palisade on the rampart located in the W part of Vilnius Old Town and known from historical sources. The 16th–17th-century part of the cultural layer at the investigated site is not very rich. The investigation data allow the statement to be made that during the aforementioned period, the plot, which found itself outside the Vilnius City defensive wall, which was erected in the early 16th century, was used more for economic and manufacturing purposes than residential ones. The remains of an industrial kiln (Fig. 6) and of a wooden water line oriented towards the city and dating to the aforementioned period were discovered (Figs. 2, 8, 9). While a wooden water line freely cut across the plot in the 16th–17th centuries, it had already been bypassed in the 18th–19th centuries. Buildings, which are marked in the 1737 plan of the city of Vilnius, already exist on the plot in the (late 17th century?) first half of the 18th century (Fig. 7). The plot's development was governed by the fact that the wooden water line had been moved closer to the stream and the edge of the ditch of the Vilnius City defensive wall lay near its E boundary. It is interesting that it was not only usual to lay a wooden water line underground, but also, so it is thought, to install wooden water lines using the aqueduct principle where the pipes were raised above the ground's surface on masonry columns (Figs. 4, 5). This water line dates to the 18th century. In the mid-18th century, probably 1748, the plot's territory was devastated by a fire and after that time gardens existed at this location. Even in the first half of the 20th century, the present-day plot was weakly developed with small buildings.

Stanislav Rutkovski,
Ingrida Čičiurkaitė

Bokšto gatvė 14

2017 m. Vilniuje, Bokšto g. 14 sklype atlikti detalieji tyrimai ir žvalgymai. Tyrimai vykdyti vandentiekio, ryšių ir elektros įvadų klojimo, pamatų sanavimo, tvoros, fontano bei naujų laiptų įrengimo vietose. Detaliųjų tyrimų metu ištirtos dvi perkasos (7–8), iš viso 40,5 m^2 plotas, žvalgytos 6 tranšėjos (1–6) bendro 92 m^2 ir 8 iškasos (1–8) bendro 12,3 m^2 dydžio. Visas tirtas plotas siekė 145 m^2. Sklypas, patenkantis į Vilniaus senamiesčio 44 kvartalo teritoriją, yra prie pat buvusios miesto gynybinės sienos. Istoriniuose šaltiniuose pirmieji mūriniai pastatai Bokšto g. 12 ir 14 sklypuose paminėti 1589 m. Keičiantis savininkams pastatai nuolat remontuoti, o 1942 m. dviaukštis namas Bokšto g. 12 buvo nugriautas, palikta tik frontinė gotikinė namo siena. Prie jos buvo primūryti garažai, kurių dalis šiuo metu jau nugriauta. Po karo sklypo centrinėje dalyje įrengta slėptuvė, kuri taip pat demontuota.

Įvairaus pobūdžio ir apimties tyrimai sklype vyksta nuo 1979 m. A. Vaicekauskas, 1999 m. ištyręs du šurfus (12,5 m^2 ploto), nustatė, kad ankstyviausias kultūrinis sluoksnis yra XVI a. pabaigos – XVII a. pradžios (*ATL 1998 ir 1999 metais*, 2000, p. 474–476). 2012 m. sklype L. Girlevičius ištyrė 9 šurfus, iš viso 45 m^2. Juose aptikta XVII a. I pusės mūrų bei grindinių liekanų. Ankstyviausias sluoksnis

datuotas XIV a. pabaiga – XV a. (*ATL 2012 metais*, 2013, p. 463–465). 2015 m. P. Vutkinas Bokšto g. 10D–14 ištyrė 929,5 m^2 dydžio plotą (*ATL 2015 metais*, 2016, p. 385–389). Fiksuotas 1–7 m storio skirtingų laikotarpių kultūrinis sluoksnis. Ankstyviausias, XV a. I pusės, horizontas aptiktas sklypo PV dalyje. Šioje sklypo dalyje atidengti XVI a. pabaigos statybos pastato su rūsiais fragmentai ir XVII a. vidurio bei XIX a. II pusės grindiniai. Šių grindinių fragmentai pasiekti ir 2017 m. tyrimų metu. Sklypo R dalyje ankstyviausia žmogaus veikla prasidėjo XVI a. II pusėje – XVII a. Čia aptikta XVII a. vidurio – XIX a. II pusės užstatymo bei XVII a. vidurio ir XIX a. II pusės akmenų grindinio liekanų. Iki pat XX a. II pusės šioje sklypo dalyje lygintas reljefas, dėl ko susiformavo storas piltinis sluoksnis.

2017 m. sklypo PV ir ŠR dalyse vyko tyrimai, kurių metu fiksuotas 1,45–1,94 m storio skirtingų laikotarpių kultūrinis sluoksnis. Sklypo paviršius suformuotas statant pastatą, panašų į prieš I Pasaulinį karą čia stovėjusius Pliaterių rūmus. Tyrimų metu fiksuota daug inžinerinių tinklų įvedimo į minėtą pastatą įkasimų. Perkasoje 7 fiksuotuose įkasimuose aptikta nedaug XVI–XX a. radinių. XVII–XVIII a. horizontas aptiktas sklypo PV dalyje, 75 cm gylyje. Po juo išlikęs XVII a. vidurio netašytų akmenų grindinio fragmentas. Galbūt šio grindinio fragmentas aptiktas ir sklypo ŠR dalyje. Žemiau, po grindiniu, glūdi XVII a. sluoksnis, jame aptiktas žalvarinis auskaras su stiklo karoliuku (1 pav.). Sklypo ŠV dalyje, 30–45 cm gylyje atidengti 3 mūrų fragmentai, datuojami XVIII a. Palei sklypo tvorą, jo PV dalyje, 45 cm gylyje, atidengtas XIX a. II puse – XX a. pradžia datuojamas netašytų akmenų grindinys ir to paties laikotarpio antrinio panaudojimo plytų mūro fragmentas.

1 pav. Žalvarinis auskaras su stiklo karoliuku. I. Čičiurkaitės nuotr.

Fig. 1. The bronze earring with a glass bead.

2 pav. Peilis su medine kriauna ir žalvarinėmis kniedėmis. LNM nuotr.

Fig. 2. The knife with a wooden scale and bronze rivets.

Tyrimų metu rasti ir suinventorinti 253 radiniai. Daugiausia tai XVI–XVII a. buitinės ir statybinės keramikos, būdingos Vilniaus senamiesčio kultūriniams sluoksniams, šukės: neglazūruoti, žalia, ruda ar geltona glazūra dengti indai – puodai, puodynės, dubenys, lėkštės ir keptuvės. Tarp statybinės keramikos fragmentų pasitaikė čerpių bei koklių: puodyninių, dubeninių, plokštinių, karnizinių ir t. t. fragmentų, dengtų žalia arba polichromine glazūra. Pasitaikė geležinių ir stiklinių radinių: kaltinių vinių, peilio geležtė, butelių šukių. Visų tyrimų metu aptikta viena moneta – varinis XVII a. Jono Kazimiero Vazos ATR šilingas. Ant XVII a. viduriu datuojamo netašytų akmenų grindinio fragmento aptiktas geležinis peilis medine kriauna su žalvarinėmis kniedėmis (2 pav.). Radiniai perduoti LNM.

Bokšto St. 14

In 2017, an excavation (two trenches (7–8) totalling 40.5 m^2) and a watching brief were (six utility trenches (1–6) totalling 92 m^2 and eight pits (1–8) totalling 12.3 m^2 (a total of 145 m^2)) conducted on the plot at Bokšto St. 14, Vilnius.

An investigation, during which a 1.45–1.94 m thick cultural layer from different periods was recorded, was conducted in the SW and NE parts of the plot. Rare 16th–20th-century finds were encountered in the pits recorded in trench 7. A 17th–18th-century horizon was found at a depth of 75 cm in the SW part of the plot. Under it, a fragment of mid-17th-century fieldstone paving had survived. A fragment of this paving was perhaps also encountered in the NE part of the plot. Below this paving lay a 17th-century layer, which contained a bronze earring with a glass bead (Fig. 1). Three 18th-century masonry wall fragments were unearthed at a depth of 30–45 cm in the NW part of the plot. Fieldstone paving and a masonry wall fragment made of reused bricks were unearthed at a depth of 45 cm along the plot's fence in the SW part of the plot and date to the second half of the 19th–early 20th century.

253 finds were found and catalogued during the investigation. They mostly consisted of fragments of 16th–17th-century structural ceramics and household pottery characteristic of Vilnius Old Town cultural layers. During the entire investigation only one coin was discovered and an iron knife with a wooden scale attached using bronze rivets (Fig. 2) was found on a fragment of mid-17th-century fieldstone paving.

1 pav. Šurfo 1 Š sienelės pjūvis iš P. S. Rutkovskio nuotr.
Fig. 1. The section of the N wall of test pit 1, as seen from the S.

Stanislav Rutkovski

K. Kalinausko gatvės 14 žvalgomieji tyrimai 2016 m.

2016 m. lapkritį Vilniuje, sklype K. Kalinausko g. 14, vykdyti žvalgomieji tyrimai. Jų metu ištirtas 10,5 m² dydžio plotas (4 šurfai). Šurfai 1,5x1,5, 2x1 ir 2x2 m dydžio. 2015–2016 m. K. Kalinausko g. 20 L. Girlevičius ištyrė 16 m² dydžio, žvalgė 1676 m² sklypo plotą. Aptiktas apardydas kultūrinis sluoksnis su pavieniais XVII–XVIII a. radiniais, taip pat XVIII a. pabaigos palaidojimas (*ATL 2015 metais*, 2016, p. 556; *ATL 2016 metais*, 2017, p. 352–354). Į Š nuo tyrimų vietos, K. Kalinausko g. 15 sklype 1994–1995 m. žvalgė R. Žukovskis ir T. Poška. Fiksuoti tik permaišyti kultūriniai sluoksniai su atsitiktiniais XVII–XIX a. radiniais, aptikta žmonių kapų (*LIIR*, f. 1, b. 2439). Į PR nuo tyrimų vietos, Mindaugo g. 1A, atlikti detalieji tyrimai, aptiktas 2,7–3,2 m storio kultūrinis sluoksnis (*ATL 2008 metais*, 2009, p. 433–437).

2016 m. sklypo ŠR dalyje, ***šurfe 1*** po velėna (20 cm gylyje) atidengtas juodo grunto sluoksnis su geltono smėlio intarpais. Viršutiniame sluoksnyje rasta daug XX a. II pusės statybinio laužo, XVII–XX a. buitinės keramikos šukių (glazūruotų ir neglazūruotų), koklių fragmentų su žalia glazūra, gyvulių kaulų, XX a. porceliano šukių ir metalinių dirbinių fragmentų. Nuo 65–70 cm gylio slūgsojo juodo grunto sluoksnis su XVII–XX a. radiniais (buitine keramika ir gyvulių kaulais) (1 pav.). Šurfo P dalyje 40 cm gylyje aptikta 1,7x0,55–0,7 m duobė su XX a.